

Jocul ielelor - subiectul dramei

Actiunea dramei se petrece in preajma izbucnirii primului razboi mondial, in mai 1914, la redactia ziarului bucurestean "Dreptatea sociala", organ al partidului socialist.

Subiectul dramei prezinta efectele campaniei de presa dusa de directorul ziarului, Gelu Ruscanu , impotriva ministrului de justitie, Serban Saru-Sinesti, caruia ii cere sa demisioneze, amenintandu-l cu publicarea unei scrisori incriminatorii.

In expozitiune, aflam ca Ruscanu detine o scrisoare de dragoste adresata lui de Maria Sinesti, sotia ministrului si fosta iubita a lui Gelu, prin care aceasta ii dezvaluie ca ministrul ar fi asasinat-o in urma cu sapte, opt ani pe batrana Manitti, distrugand testamentul acesteia si insusindu-si un million de lei aur.

Stapanit de ideea dreptatii absolute, Ruscanu este hotarat sa publice scrisoarea, in ciuda presiunilor (intriga). Hotararea acestuia declanseaza desfasurarea actiunii.

Este vizitat de matusa sa Irena, de Maria Sinesti si de ministrul insusi, fiecare facandu-i diverse dezvaluiri.

In ordinea cronologica a dezvaluirilor, Ruscanu fusese mai intai dezamagit in dragoste. El concepe iubirea la modul absolut : "O iubire care nu este eterna, nu este nimic" sau "O iubire adevarata inseamna sa nu poti gandi contrariul ei ".Din pacate insa, aceasta conceptie a iubirii absolute este contrazisa de comportamentul Mariei Sinesti (o ipostaza a Elei din "Ultima noapte de dragoste, intaia noapte de razboi"). Ea ii scrie ca nu poate trai fara el, Gelu se intoarce in graba, dar o gaseste alaturi de un oarecare Gaian, care ii saruta mainile : "Erai totusi tu, la fereastra, in picioare, iar langa tine, apropiat, acel Gaian, care-ti saruta mainile si tu radeai". Acesta este primul eveniment care provoaca "daramarea de temple" din sufletul eroului. Gaseste totusi forta de a trece peste esecul iubirii, fiindca desi este stapanit de pasiune, nu devine un rob al ei : " Am respirat adanc sufletul tanar al zorilor si am inteles ca totul e trecator in iubire ca ma cheama o viata noua alta viata un ideal care nu te inseala ca o simpla pereche de buze ". Apoi este stapanit de ideea dreptatii absolute ("Nu va fi niciodata dreptate reala in lume pana cand ideea de dreptata nu va ramane intangibila, absoluta") dar si aceasta ii va fi contrazisa la fel de brutal ca si conceptia iubirii absolute.

Ruscanu afla ca tocmai cel care ar fi trebuit sa reprezinte justitia absoluta in stat, ministrul justitiei Serban Saru-Sinesti, ajunsese in pozitia-cheie pe care o detinea prin intermediul unui asasinat. Publicarea scrisorii care dovedeste acest lucru ii apare eroului ca un gest dreptate sociala. Pentru a apara acest principiu in care crede cu tarie, Ruscanu nu ezita sa treaca peste legaturile de familie (rugamintea matusii Irena) sau peste cele de dragoste (dorinta Mariei Sinesti).

Insa o noua revelatie ii zdruncina convingerile. Saru-Sinesti ii dezvaluie adevarul despre moartea tatalui sau. Grigore Ruscanu, tatal in umbra caruia traia, la modul hamletia, pe care-l idolatriza , desi nu-l cunoscuse indeaproape (murise pe cand Gelu avea doar 5 ani) si pe care il considera un model, nu murise intr-un accident de vanatoare. Impatimit al jocului de carti, Grigore Ruscanu delapidase o mare suma de bani, pe care prietenul Sinesti o restituise in mod discret. Mai mult

decat atat, Grigore Ruscanu iubise (asemenea personajului Ladima, din romanul "Patul lui Procust"), o actrita vulgara si fara talent, din cauza careia se impuscase, cu revolverul trimis de ea.

O ultima revelatie dureroasa pentru erou (punctul culminant) o reprezinta constatarea faptului ca membrii comitetului redactional accepta sa nu publice scrisoarea, in schimbul eliberarii lui Petre Boruga. Ruscanu afla in felul acesta, ca, pe langa relativitatea iubirii, dreptatea este, de asemenea, relativa, singurul absolut veritabil, fiind acela al mortii : "Asadar tata s-a sinucis" constata el cu dureroasa uimire. "A stat lucid in fata mortii a ales intr-un act de constiinta".

Din acest moment, destinul lui Gelu Ruscanu se va identifica cu acela al tatalui sau. Eroul se va sinucide cu pistolul adus de Maria Sinesti. Replica lui Praidă din finalul dramei aminteste de vorbele rostite de Horatius la moartea lui Hamlet (Aurel Petrescu), dar si de orgoliul luciferic : "A avut trufia sa judece totul S-a departat de cei asemeni lui, care erau singurul lui sprijin Era prea inteligent ca sa accepte lumea asa cum este, dar nu destul de inteligent pentru ceea ce vroia el. Pentru ceea ce nazuia el sa inteleaga, nicio minte omeneasca nu a fost suficienta pana azi L-a pierdut orgoliul lui nemasurat".